

Naujienu Antroji Dalis

NR. 839

CHICAGOS LIETUVIŲ LITERATŪROS DRAUGIJOS LEIDINYS

XXII METAI

Dienu skeveldros

1.

Ak, esama šioje ašarų pakalnėje ir visai patogių patarlių, k. a. jei ką gali padaryt ryt, kam stengtis šiandien?! Taip ir man nutiko. Kai spaudoje pasirodė žinutė, kad rašytojų draugijos premija už 1965 metus paskirta Jasmantui, čiupau Lietuvių Enciklopediją. Ir kas gi? Gimęs tada ir tada. Mokėsis ten ir tada. Aha, "visuomeniškai Maceina daugiausiai yra reiškęsis ateitininkuose, kur 1947-49 buvo ateitininkų federacijos tarybos pirm. ir ėjo federacijos vado pareigas. Lietuvoje buvo liet. krikščionių darbininkų sąjungos centro valdyboj. Lietuvių Fronto ideologas" ir t. t. ir t. t.

Nebaigiau rašes. Ir gerai, kam čia savo rankom literatūrinės žarijas žarstyti. Geriau svefimomis. Štai "Metmenų" Nr. 11 cituoja tokį Jasmanto (Maceinos) eilėraščių

Kaip nuostabu, o Viešpatie, kad
mano akys
Jau tolumos kalnų nebesugraibo,
Kad jau ir žaibo
žėrėjimas jaunybės nebėtekes.
Visi daiktai kažkur tolyn nuėjo.
Aš vienas palikau į rūką įsisupęs
Tarytum upės
Plati tyła be būrių ir be vėjo.

Ir pabaigoj recenzentas rašo: "Skaitytojui, poezijoj ieškančiam kibirkšties, nežabotos emocijos tikro išgyvenimo, Jasmanto kūryba... atrodys per daug "žemo spaudimo".

Nepaskubėjau paklausti juri komisiją, kas poezijos rinkiniai (ir prozos taipgi) iš viso svarstyta, ir kuo besiremiant premi juota tas, o ne anas kūrinys? Tai kultūros chronikai...

Užtrukau, ir buvau srovės pralenktas ties Antano Gustaičio "Ir atskrido juodas varnas". Norėjau siūlyti kaip pačią tinkamąją Kalėdų dovaną, o štai pranešimas: ... knyga išparžuota!

Po metų metų džiauglus kadais nesuklydęs, o rašes, kad A. Gustaitis ir P. Andriušis bus būsią patys didieji emigracijoje blaivybės skleidėjai — mat, kol žmogus juokiasi, kol geba juoktis, sena išmintis jį taria gyvą tebesantį. "Ir atskrido juodas varnas" 500 egz., vadinas, dar 500 tautiečių sugeba juoktis iš savęs, iš savo ir kitų graudžių scituacijų, o juokas žmogų grūdina kaip žaizdras plieną.

Suvėlavusiam knygą įsigyti skaitytojui (pagraudenti) cituojama vienas A. Gustaičio eilėraščių:

Iš rėmų narsūs kunigaikščiai žiūri
Ir pagarbus Basančius debesy,
O prie stiklų — triukšmingai sprendžia jury:

Martell ar Hennessy?

Iš rėmų plieskia žalgiris ir
Kražiai,
Smūtkelis verkia numušta ausim,
Ir pančius deda papuoštai ir gražiai
Birutei, besišypsančiai visiems.

Iš rėmų kaukia vilkas geležinis,
Vytiš mojuoja kardo krivule,
Ir tėvas klaupia sūnų atpažinęs,
Raudonam girių sniego patale.

Iš rėmų mums pro liūdesį ir kartį
Kudirka šaukia: Jaunas, kol
esil... —

O jury vis negali susitarti:
Martell ar hennessy?...

2.

Tėvų Pranciškonų "Darbininkas" rašo:

"New Yorko Santaros-Šviesos skyrius lapkričio 19 Manhattan, Carnegie Endowment salėje surengė dr. V. Kavolio paskaitą, skelbtą "Abejingas žmogus, jo kūryba ir pasaulėžiūra", kurios temą jis pakeitė ir pranešė kalbėsiąs apie pasiklydusį ar abejojančią žmogų. Po paskaitos buvo "Jaunimo simpoziumas apie žodžius į tautą". Simpoziume dalyviais buvo pakviesti Ramūnas Girnius, Skirmantė Makaitytė, Romas J. Misiūnas ir Antanas Saulaitis, S. J. Nei simpoziumo dalyviai nei per spaudą kviečiami svečiai, kurių susirinko apie 30, nebuvo rengėjų įspėti, kad paskaitoje ir simpoziume dalyvaus ir Vladimirovas, Sovietų Sąjungos pareigūnas Jungt. Tautose. Dėl šio nekorktiškumo, kuris kitų vadinamas apgaule, ir yra redakciją pasiekęs pasipiktinimas rengėjais".

Iš tikro "draugystė" su čekistu yra... baikite patys skaitytojai. Bet kas čia?

Ir tų pat Tėvų Pranciškonų "Aidai" spausdina J. Kėkšto ir V. Šlaito viešą pasikeitimą vienas kitam dedikuotais eilėraščiais. "Draugo" kultūros priede toks pasikeitimas vadinamas "šviežiai įdomiu". Gal kuria kita proga teks sugrįžti į šį liūną, tuo tarpu "šviežiai įdomu", kad vienas iš šių poetų savo eilėraščius siunčia spausdinti okupantų lietuvių raidėmis spausdinamai spaudai, ir be to, okupantų kontroliuojama leidykla išleidžia jau antrą eilėraščių knygą. Be to, vienas iš jų yra specialus "Tėvynės Balso" redakcijos talkininkas.

Argi ne "šviežiai įdomu"??

3.

UPI pranešimu, 63 Maskvos rašytojai įteikė Kremlui ra-

(Nukelta į 3-čią psl.)



DR. KAZYS GRINIUS

PRISIMENANT DAKTARĄ KAZĮ GRINIŲ (1866.XII.17—1950.VI.4)

Kai dabar pračina šimtas metų nuo gimimo dienos, tai tuoju jau pajuntama širdyje didelė pagarba velioniui Kaziui Griniui už jo didelius nuopelnus mūsų tėvynei Lietuvai. Aš dar prisimenu jį nuo savo jaunystės dienų, maždaug prieš 65 metus, kada jis Pilviškiuose vertėsi gydytojo praktika. Ir tada jis turėjo suspietęs nemažą būrelį lietuvių, kurie rūpinosi lietuvių laisvės reikalais. Kai 1903 metais jis persikraustė į Marijampolę, tai kiti lietuviai veikėjai pajuto, jog daktaro K. Griniaus namai pavirto lietuvių sąjūdžio centru. Kol dar nebuvo leista lietuvių spauda, tai niekur miestuose nebuvo jokių lietuviškų iškabų, bet daktaras K. Grinius Marijampolėje prie savo kabineto buvo išstatęs didelėmis raidėmis iškabą su parašu: Daktaras K. Grinius.

Tais laikais, kai jis gyveno Marijampolėje ir vertėsi gydytojo praktika, dažnai pas jį apsilankydavo moksleiviai, bet ne kaip pacientai, o kaip gerų patarimų ieškotojai. Mat, kai buvo leista lietuvių spauda, tai įvairiose vietose buvo ruošiamos paskaitos, kuriamos visokios draugijos, ruošiami teatriniai vaidinimai. Ir šitokios veiklos srityje tada aktingai darbuosė lietuviai moksleiviai, aukštesniųjų klasių gimnazistai, universitetų studentai. Taigi tie moksleiviai pas daktarą K. Grinių apsilankydavo pasiteirauti apie teatrinį vaidinimą tinkamesnį paruošimą, taip pat tiems moksleiviams labai rūpėdavo gauti kokias nors lietuviškas knygas pasiskaityti. Kadangi tada daktaras K. Grinius savo

namų bibliotekoje turėjo daugybę tų lietuviškų knygų, tai jis mielai tiems moksleiviams duodavo nemokamai tokias knygas pasiskaityti. Tais laikais lietuviškų teatrinio vaidinimų paruošimuose daugiausia dalyvaudavo moksleiviai. Vieną kartą man pačiam teko pastebėti, kad moksleiviai nebuvo suradę tinkamo teatrinio veikalo naujam vaidinimui, o daktaras K. Grinius savo bibliotekoje jau nebeturėjo nevaidintų veikalų, tai paprašė tuos moksleivius atėiti pas jį po trijų dienų, nes gal per tas tris dienas pasiseksia kur nors surasti kokį nors veikalą. O kai po trijų dienų atėjo pas jį tie moksleiviai, tai daktaras K. Grinius įteikė jiems ranka parašytą komediją. Pasirodė, kad per tasias tris dienas, ilgais vakarais pasinaudojęs, daktaras K. Grinius išvertė iš rusų kalbos vieną Čechovo komediją. Taigi jis visada stengėsi palaikyti tamprus ryšius su jaunuoliais lietuviams moksleiviams.

Jei žmonės pastebėdavo, kad vienas kitas moksleivis nueina į daktaro K. Griniaus namus, tai manydavo, kad visa tai darėdavo savo sveikatos sumetimais arba, kitaip sakant, kaip pacientai.

Kai dr. K. Grinius savo jaunystės dienose buvo gimnazijos ir paskui universiteto moksleivis, tai ir tais laikais, kada buvo rusų carinės valdžios uždrausta lietuvių spauda, jis visokeriopai stengėsi talkininkauti tiems, kurie kovojo prieš rusų caro valdžią dėl suteikimo laisvės lietuviams. Ir kai užsienyje pra-

(Nukelta į 2 psl.)

PRISIMENANT...

(Atkelta iš 1 psl.)

dėjo eiti lietuviški laikraščiai, pvz., "Aušra", "Varpas", "Ūkininkas" ir kiti, tai Kazys Grinius uoliai bendradarbiavo tiems laikraščiams ir stengėsi, kad kiti lietuviai tuos laikraščius skaitytų ir platintų. Žinoma, tais laikais dirbant tokį darbą labai sunku būdavo išsisaugoti nuo rusų slaptosios policijos agentų, ir todėl Kaziu Griniui tekdavo patekti į rusų žandarų nagus ir daug kartų pabūti kalėjimuose. Tokie dažni persekiojimai niekad nepriverstė Kazio Grinius nusilenkti prieš prievartautojus.

Kai buvo leista lietuvių spauda, tada ligi pirmojo pasaulinio karo (1905 — 1914) įvairiose Lietuvos vietose kūrėsi ir dirbo įvairios draugijos ir visur buvo matyti naujieji lietuviški laikraščiai, kurie daugiausia buvo leidžiami Vilniuje. Pats Marijampolės miestas tais laikais atrodė lyg koks to visokeriopo lietuvių veikimo centras. Mat, tame, taip sakant centre, svarbiausias tų sąjūdžių veikėjas buvo daktaras Kazys Grinius, kuris visiems mokėjo duoti geriausius patarimus. Man pačiam tekdavo dalyvauti Marijampolėje įsteigtose draugijose, tai turėjau progos pamatyti tinkamiausius daktaro K. Grinius nurodymus. Kai 1911 metais daktaras K. Grinius iškėlė klausimą dėl suorganizavimo žemės ūkio parodos Marijampolėje, tai visi jam mielai pritarė. Bet kaip ir ką daryti, — visa tai geriausiai nurodė ne kokie nors agronomai ar kokie nors žymesnieji ūkininkai, bet pats daktaras K. Grinius. Ir ta paroda buvo gražiai įvykdyta.

Vieną kartą, apsilankęs draugijų reikalais pas daktarą K. Grinių, pastebėjau ant jo rašomojo stalo išdėliotų visokių rankraščių, tarp kurių pamačiau ir savo paties rankraštį, nusiųstą į Vilnių "Lietuvos Ūkininko" priedui "Zemei". Kai aš paklausiau, kokiū būdu tas rankraštis pateko pas jį, tai daktaras K. Grinius juokdamasis pasakė, jog Vilniuje tik laikinai susidarė tokia padėtis, kad nebuvo kam tinkamai suredaguoti tą "Lietuvos Ūkininko" priedą, todėl iš Vilniaus visi tie rankraščiai buvo atsiųsti jam peržiūrėti ir tinkamai sutvarkyti. Mat, kai K. Grinius gyveno Vilniuje (1908 - 1910), tai tenai jojo nurodymu buvo prie laikraščio "Lietuvos Ūkininkas" įkurti priedai "Zemė", "Sveikata", "Mokykla", tai tokiu būdu įsigalėjo kitų veikėjų didesnis pasitikėjimas daktaru K. Griniumi.

Pirmojo pasaulinio karo metu (1914 - 1919) daktarui K. Griniui su šeima, kaip daugeliui kitų lietuvių, teko išvykti į Rusiją, kurioje jis uoliai prisidėjo prie organizavimo lietuvių tremtinių. Jam teko tada nuvykti į Kaukazo šiaurinę dalį, kur apsisistojęs Kislovsko mieste. Bet tenai, po rusų caro nuvertimo, kaip daugelyje kitų vietų, iškilo

visokios suirutės arba riaušės, tai ir K. Grinius pateko į tų suiručių nemalones, nes ten žuvo jo žmona ir dukterė Gražina. Tik 1919 m. jam pavyko per Turkiją atvykti į Paryžių, o iš ten 1919 m. lapkričio mėn. į Lietuvą.

Sugrįžęs į nepriklausomą Lietuvą, daktaras K. Grinius aktingai prisidėjo prie visokių valstybinių darbų. Kai buvo renkami Seimai, tai jis daugiausia gaudavo balsų, o Seimuose mokėjo prisidėti prie ruošiamų įstatymų. Metant į visą tai trumpą žvilgsnį, galima pastebėti, kad jis visur aktingai dalyvavo, — savivaldybės, medicinos, sanitarijos srityse. Ir daugumas žmonių buvo nepaprastai patenkinti, kai jis 1926 m. gegužės mėn. buvo išrinktas Lietuvos respublikos prezidentu.

Kai prasidėjo vadinamasis Antrasis Pasaulinis Karas, kai Lietuvą okupavo rusai, paskui vokiečiai, tai daktaras K. Grinius nuoširdžiai bendradarbiavo su kitais lietuvišiais dėl laisvės. Vokiečiai, užėmę Lietuvą, daug lietuvių suiminėjo ir siuntė į visokius prievartos darbus, o žydus daugelyje vietų žudė. Tada K. Grinius su kitais veikėjais įtekė vokiečių valdžiai protestą prieš lietuvių suiminėjimus ir žydų žudymus. Bet už tokį protesto pareiškimą jis buvo ištremitas iš Kauno į Ažuolų Būdą. Tą protesto raštą dar buvo pasirašę J. Aleksa ir prel. M. Krupavičius.

Kai rusai bolševikai vėl spaudėsi į Lietuvą, tai, kaip ir daugelis kitų lietuvių, daktaras K. Grinius buvo sąlygų priverstas išvykti iš Lietuvos. Atvykęs į Vokietiją, gyveno Hanau stovykloje (1945 - 1946), kur aktingai dalyvavo lietuvių tremtinių kultūriname gyvenime ir bendradarbiavo tremtinių spaudoje. Iš Hanau stovyklos 1946 m. persikėlė į Frankfurtą prie Maino, o 1947 m. sausio 24 d. atvyko į J. A. V. Atvykęs į Ameriką, glaudžiai bendradarbiavo su lietuvių organizacijomis ir ragino visus lietuvius kovoti dėl Lietuvos laisvės.

Kai man teko 1949 metų gale atvykti į Čikagą, tai pirmiausia buvau pasiruošęs aplankyti daktarą Kazį Grinių. Jam taip pat buvo labai malonu pasikalbėti su manimi ir prisiminti senuosius laikus, kada jis prieš Pirmąjį Pasaulinį Karą gyveno Marijampolėje. Kai jis 1950 m. birželio 4 d. išsiskyrė iš mūsų gyvųjų tarpo, tai ir tada mūsų visuomenė pajuto savo širdyse nepaprastą liūdesį. O dabar, 1966 m. gruodžio 17 dieną, sukakus 100 metų nuo jojo gimimo dienos, savaime iškyta klausimas dėl pastatymo jam tokio paminklo, prie kurio priėjus būtų proga gražiai prisiminti visus jojo darbus, atliktus mūsų mylimai Lietuvai, ir mes savo širdyse pajustume dailiai nupintą amžino atminimo vainiką daktarui Kaziu Griniui.

A. Kelmūtis

"NAUJIENOS" REKLAMOJAMAS
DARBAS ŽYMOJAMAS
DRAUGAS IR BŪČIULIS

MATERIALIZMO FILOSOFIJA LIETUVIŠKOJE SPAUDOJE

Kun. V. Bagdanavičiaus Studija

Rašo P. G.

(Tęsinys)

Senasis materializmas

Feurbachas atmetė materializmą, kurį apie vidurį 19-jo šimtmečio skelbė čia mūsų jau ne kartą minėtas L. Büchner ir kiti tos filosofijos populiarintojai: Vogt ir Moleschot. Engelsas apie juos kalba su ironija, beveik su panika.

Bet Feuerbachas klydo, manydamas, kad tie filosofijos vulgarizatoriai reprezentuoja materialistinę filosofiją bendrai. Materializmo filosofija istorijos eigoje keitėsi. Devynioliktoje šimtmečio pabaigoje ji buvo jau ne tokia, kaip aštuonioliktoje. Juk ji priklauso nuo žmogaus žinojimo.

Aštuonioliktoje šimtmečio pabaigoje iš visų gamtinių mokslų buvo išvystyta tik mechanika — žemiška ir dangiška mechanika, daiktų svorio ir judėjimo dėsnių supratimas. Chemija buvo savo kūdikystės stadijoje. Taip pat ir biologija. Dekartui (Descartes) gyvulus buvo mašina. Prancūzijos 18-jo šimtmečio materialistai laikė mašina ir žmogų. Buvo žinoma, kad gamta keičiasi, bet nebuvo žinoma, kodėl. O žmogus gyvena ne vien gamtoje, bet ir visuomenėje, kuri turi savo istoriją ir savo vystymosi dėsnius; tačiau tie dėsniai nebuvo mokliškai išfirti. Į istoriją buvo žiūrima, kaip į rinkinį pasakojimų apie praeities atsitikimus, gerus ir blogus, apie garsių valdovų darbus, apie sėkmingus ir nesėkmingus karo žygius ir t. t. Kokios tų įvykių priežastys, ne daug kam atėdavo į galvą tyrinėti.

O 19-tame šimtmečio pabaigoje jau buvo padaryta žymi pažanga gamtos ir visuomenės mokstuose ir sparčiai augo pramonė Vakarų Europos bei šiaurės Amerikos šalyse. Tačiau Feuerbachas to nepastebėjo, nes jis dėl savo radikalių pažiūrų pasidarė nepageidaujamas didesniųjų universitetų viršininkams bei globėjams, ir turėjo užsidaryti provincijoje, toli nuo kultūros ir mokslo centrų.

Nesugebėdamas pakilti aukščiau mechanistinio materializmo, jisai jį atmetė ir sugrįžo atgal prie idealizmo, — kas ypač aišku jo išvedžiojimuose — apie religiją ir etiką (dorovės mokslą) Religija jam tik "jausmų santykis, širdies santykis tarp žmogaus ir žmogaus".

Naujasis materializmas neišaiškintas

Mes matėme, kad kun. Bagdanavičius surado penkias materializmo formas. Prie jų jisai pridėjo dar ir anarchizmą, pasireiškusį lietuvių spaudoje keliose formose: Petro Kropotkino "Rusijos anarchistinis socializmas", Juozo Laukio "liberalistinis anarchizmas" ir Pittsburgo "Ateityje" skelbtas "valnamaniškas" (laisvamaniškas) anarchizmas.

Tarp materializmo skelbėjų yra minimas ekskunigas Vladas Dembskis, kuris "grubiai" neigė Dievą ir propagavo "vitalistinio pobūdžio" žemės kultą.

Žodžiu, materializmo formų priskaityta daug. Bet kas yra tas materializmas? Šito klausimo autorius beveik neiškina.

Trečioje savo studijos dalyje (Nukelta į 3 psl.)

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

Pati žinomiausia ir patikimiausia firma Amerikoje, turinti daugel metų patyrimo siunčiant

DOVANAS — SIUNTINIUS Į USSR.

Gavėjas nieko nemoka. Tikstančiai klientų patenkinti. Garantuotas skubus ir tikslus pristatymas. Visi siuntiniai apdrausti. Visuose mūsų skyriuose yra gausus aukštos rūšies prekių pasirinkimas prieinamom kainom.

Dėl informacijų ir nemokamų katalogų kreipkitės į visus mūsų skyrius.

COSMOS PARCELS EXPRESS CORP.

• NEW YORK 3, N. Y. — 39 - 2nd Avenue	AL 4-5456
• NEW YORK, N. Y. 10011 — 108 West 14th St.	CH 3-3005
• BROOKLYN 11, N. Y. — 370 Union Avenue	EV 4-4952
• BROOKLYN 7, N. Y. — 600 Sutter Avenue	DI 5-6808
• BOSTON 18, Mass. — 271 Shawmut Avenue	LI 2-1767
• SOUTH BOSTON 27, Mass. — 327 West Broadway	AN 8-0068
• BUFFALO 6, N. Y. — 332 Fillmore Avenue	TL 6-2674
• CHICAGO 22, Ill. — 2222 W. Chicago Avenue	BR 8-6966
• CHICAGO 8, Ill. — 3212 So. Halsted Street	WA 5-2737
• CLEVELAND 13, Ohio — 904 Literary Road	TO 1-1068
• DETROIT, Mich. — 7300 Michigan Avenue	VI 1-5355
• GRAND RAPIDS, Mich. — 636-38 Bridge St., N. W.	GL 8-2256
• HAMTRAMCK, Mich. — 11333 Jos. Campau	GL 7-1575
• HARTFORD 14, Conn. — 200 Franklin Ave. Tel. 233-8030	246-0215
• IRVINGTON 11, N. J. — 762 Springfield Ave.	ES 2-4685
• YOUNGSTOWN 3, Ohio — 21 Fifth Avenue	RI 3-0440
• LOS ANGELES 22, Calif. — 960 So. Atlantic Blvd.	AN 1-2994
• LAKEWOOD, N. J. — 126 - 4th Street	FO 3-8569
• NEWARK 3, N. J. 428 Springfield Avenue	BI 3-1797
• NEW HAVEN, Conn. — 509 Congress Avenue	LO 2-1446
• PATERSON 1, N. J. — 99 Main Street	MU 4-4619
• PASSAIC, N. J. — 176 Market Street	GR 2-6387
• PHILADELPHIA, Pa. 19122, — 1214 N. 5th St.	PO 3-4818
• PITTSBURGH 3, Pa. — 1307 E. Carson Street	HU 1-2750
• SAN FRANCISCO, Calif. — 2076 Sutter Street	FI 6-1571
• WATERBURY, Conn. — 905 Bank Street	PL 6-6766
• WORCESTER, Mass. — 174 Millbury Street	SW 8-2868

MATERIALIZMO...

(Atkelta iš 2-ro psl.)

(„Kritiškos Pastabos“) įsiai rašo: „Marksizmas, žinoma, yra neišteisinamas ir neapginamas“.

Vadinasi, marksizmas, kuris, pagal V. B., yra tam tikra materializmo forma, yra „patrauktas atsakomybėn“ — ir jam nėra vilties išsiteisinti arba atsi-ginti!

Kitoje vietoje V. B. aiškina: „Markso komunizmas, remiasi materialistine pažūra į žmogų. Žmogus Marksiui yra medžiaginių jėgų padaras ir jų reiškęjas savo gyvenime“.

Ką reiškia „medžiaginių jėgų reiškęjas gyvenime“, neaišku.

Dalykas darosi dar neiškesnis, kai autorius bando sugretinti Marksa su „Italijos vienytoju“ Giuseppe Mazzini, kurio raštą „Žmogaus pareigos“ išvertė į lietuvių kalbą koks tai inčialais V. K. R. pasirašęs asmuo. Tame Mazzinio veikle randame tokį atsisaukimą (tur būt, į italus). „Jūs visi esate Dievo sūnūs; kitaip sakant, jūs esate broliai“, dėlto naikinti šią brolių komuniją yra nusikaltimas. „Žodis komunija tyčia čia pakartotas, buvo ištartas į jus tos krikščionybės, kurią praeityje žmonės apskelbė, kaip nepakrutinamą tiesą...“

Ką bendro ši deklamacija turi su materializmo filosofija, marksistine arba kitokia?

Raštai ir autoriai

Savo studijai apie materializmą lietuviškoje literatūroje kun. V. B. surinko nemažą kiekį lietuviškų raštų. Tai daugumoje vertimai iš kitų kalbų arba „sulietuvininti“ svetimi autoriai. Ne visada jam pasiseka surasti tų vertėjų vardus, nes kai kurie jų vartojo slapyvardes arba pasirašydavo inčialais.

V. B., pavyzdžiui, sako, kad jam nepasisekė ištirti, kas esąs „Iksas“, kuris parašė tikėjimo kvičiką: „Kodėl aš netikiu į Dievą?“, ir taip pat parašė stamboką istoriją: „Kokius dievus žmonės garbino senovėje?“ Apie tą autorių galėjo duoti tikrų informacijų „Keleivis“, nes Iksas tai jo redaktorius St. Michelsonas.

V. B. sako apie romano „Šliuptyniai“ autorių Al. Margerį, kad įsiai išleido vieną savo kūrinių, prisidengdamas „Konstantino Šeštoko slapyvardžiu“. Bet šeštokas yra tikroji to asmens pavardė, kurią įsiai nešiojo Lietuvoje ir, pradžioje, atvykęs į Ameriką. Tik vėliau šeštokas pakeitė savo pavardę į Margerį.

Panašių nesusipratimų randame pas V. B. ir dėl Jono Ilgaudo, kuris išvertė iš vokiečių kalbos knygele „Kada ir kokiu būdu svietas susitvėrė“. Kun. Bagdanavičius daro pastabą: „Lietuvių Enciklopedija šio slapyvardžio nežino“.

Bet Ilgaudas nėra slapyvardė! Įsiai buvo spaustuvininkas ir knygu leidėjas Chicagoje, Jono Ilgaudo spaustuve 1914 m. nupirko Naujienų Bendrovę, pradėdama leisti „Naujienas“.

Iš šitų pavyzdžių matome, kad kun. V. B. yra labai mažai

painformuotas apie lietuvių gyvenimą Amerikoje prieš 50 metų. Tad jam buvo nelengva susiorientuoti ir to laiko lietuvių literatūroje. Todėl ir jo padarytas analizos materialistinio turinio raštų, nėra metais išleistų JAV-se, nėra gilus. Nematome reikalo čia tai perkrauti.

Materializmas ir dorinis idealizmas

Bet mes norime paliesti dar vieną dalyką V. B. studijoje: jo laikyseną materialistinės filosofijos šalininkų atžvilgiu. Nors tą filosofiją įsiai griežtai atmeta, įsiai neniekina žmonių, kurie ją skelbia — priešingai, įsiai randa pas juos ir kai ką labai vertingo.

V. B. pripažįsta, kad marksistiniai materialistai gali būt, ir būna, doriniai idealistai. Jie kovoja už skriaudžiamųjų žmonių reikalus ir skelbia tiesą, dažnai dėl to skaudžiai nukėsdami. V. B. cituoja Engelo (artimo Markso draugo) žodžius: „Dabartiniu laiku reikalinga dikičiai etinio idealizmo žmogui, kad jis galėtų turėti drąsos išpažinti istorinį materializmą, kadangi tas išpažinimas visad neša žmogui skurdą, persekiojimus ir šmeižtus; o istorinio idealizmo skelbimas — tai darbas kiekvieno maklerio politikieriaus, nes istorinio idealizmo skelbimas geriausia žada žemės gėrybių, riebių šiltų vietelių, ordemų, garbės vardų ir didelės pagarbos.“

V. B. tęsia: „Marksistas išpažįsta žmogui galimybę tiesą pažinti ir tiesą laiko vadovaujančiu veiksniu gyvenime. Dėlto šiuo atžvilgiu mes savo tautai žalos iš marksizmo neturėsime“.

Kaip ši kunigo laikysena savo ideologinių priešų, materialistų atžvilgiu skiriasi nuo bolševikinių komunistų nusistatymo prieš kitokių pažūrį žmones! Bolševizmo tėvas Leninas ne tik piktai niekindavo menševikų ir social-revolucionierių vadus, bet, pagrobęs valdžią į savo rankas, juos areštavo ir žudė. Taip pat žiauriai arba dar žiauriau elgėsi su savo oponentais Lenino įpėdinis Stalinas. Sekdami tų „pasaulio proletariato vadų“ pavyzdžiu, kitų tautų komunistų bosai galabioje demokratinio socializmo šalininkus savo šalyse; o tuose kraštuose, kur komunistai dar proletariato „neišlaisvino“, jie stengiasi socialdemokratius moraliskai nuliniuoti, diena iš dienos juos plūsdami ir šmeiždami, pavyzdžiui, lietuviški Maskvos garbintojai (Bimbos ir Mizaros) Amerikoje.

Recenzuojamo čia veikalo autoriui toks nekultūringumas ir tokia fanatiška netolerancija yra svetimi.

(Pabaiga)

DIENŲ SKEVELDROS

(Atkelta iš 1 psl.)

tą, prašydami savo draugams Danieliui ir Siniavskuii amnestijos. Jie nubausti 5 ir 7 metams sunkiųjų darbų kalėjimo. Kas nusikaltimas? Ogi, be partijos leidimo pasiuntė į Vakarų savo kūrybos. Be kitų, malonės prašymą pasirašė Ehrenburg — didysis kadaise Stalino dvaro rašytojas. Kas tai? Tuo tarpu nėra žinių, kaip Kremlius sutiko rašytojų raštą. Viena yra jau aišku: — Anapus vyksta rūsti kova tarp stalinistų ir antistalinistų rašytojų ir žurnalistų.

Bruzdama ir okupuotame Vilniuje. Skaitytojai būsite skaitę, kad viena iš naujausių filmų apie nacių sušaudytą poetą (spėjama, kad apie Montvilą) buvo ženklas sukilti patiems didiesiems Stalino atgyvenoms, k. a.: Venclovai, Tilvyčiai ir kt. Štai vėl „Tiesoj“ tas pats Venclova skardenasi ilgu straipsniu apie literatūros gyvenimo bėdas. Skaitykime Eltos žinutę:

Jam ypač parūpusi bėda yra literatūros kritika, kuri pastaruoju metu labai teigiamai įvertinanti ir aukštai iškelianti kai kuriuos paskirus rašytojus, daugiausia jaunesnius, naujus, ir dažnai kalbanti tik apie juos, „tartum mūsų literatūroje nebūtų nei Gudaičio — Guzevičiaus, nei Paukštelio, nei Sirijos Giros, nei Alb. Zukausko, nei daugelio kitų — apie jų „kūrybinius braižus“ net neužsimenama“...

Iš antros pusės ginasi ir antistalinistai. Kova vyksta kiekvienoje kultūros gyvenimo srityje. Kaip pavyzdį paimekime keletą pasisakymų „Literatūros ir Meno“ skiltyse.

J. Marcinkevičius, tarp kitko, rašo:

Aš noriu laikyti pasaulį rankoje, vartyti jį, apžiūrėti iš visų pusių, išbandyti jį, esant įvairiai temperatūrai ir įvairiam slėgimui, vadinasi, aš trokštu epo, ieškau kritinės temperatūros ir kritinio slėgimo, kai žmogus ir laikas atsiskleidžia visa savo esme. Vadinasi, epas — tai ne rami būseną, ne gražus saldus pasaulėlis, o prieštaravimų įveikimas ir titaniškas veržimasis į naują būseną.

Teatleidžia man poemos duobkasiai, bet aš nenoriu laidoti poemos. Kitas reikalas, kad atsirado tam tikras nepasitikėjimas šiuo žanru. Sakoma, kad gal būt, šių dienų žmogui apskritai ir jaunimui ypač būdingas pagarsėjęs „akimirkos kultas“. Ak, tie kultai! Jie, kaip žinoma, baigiasi, bet jų padariniai dar ilgai ir liguistai jaučiami.

Dailininkas J. Švažas atsako

Ar stiprėjant spalviniam pradui, nesusilpnės dailininko dėmesys paveiklo turiniui, jo idėjiniam pagrindui,

tikrovės pažinimui?

Taip neturėtų būti. Savo metu, norint greit atsiliiepti į aktualius įvykius, turinys paveiksle neretai būdavo tiesiog iliustruojamas, kūrinių pagrindu imant tą ar kitą faktą. Tokių darbų dabar retai besutinkame. Tam tikras ilustratyvinis momentas gali išlikti, bet visa tai turi įgyti gilesnę prasmę, reikia vengti banalumo, nenukrypti į pigų, paviršutinišką reiškinio interpretavimą. Šiuo atveju labai svarbu dailininko emocinis požiūris į tą daiktą ar reiškinį, kaip jis jį suvokia, priima savo pasaulėjauta. Paveikslas į žiūrovą turi prabilti dailininko emociniu pergyvenimu.

4

Kažkas skambina. Sniečkaus žmona paima telefono ragelį; girdisi jaunos moteriškos balsas, Klausia Sniečkaus. O kas pati būsi? Klausia Sniečkuvienė. Balsas praneša, kad, be kita ko, bus būsianti klasės draugė. Ir suunka Sniečkuvienė: — Ak tu pasileidėlė, ir melagė, mano vyras jokioj mokykloj nėra buvęs!

J. Cicėnas

Švęskim šias Kalėdas Argentinoje

Gruodžio 21 dieną iš Miami į Buenos Aires sprausminiu lėktuvu išskrenda didelė lietuvių ekskursija. Kelionė į Argentiną ir atgal į Miami kainuos \$395.00. Kelionė sprausminiu iš Chicago į Buenos Aires ir atgal tekainuos tik \$500.00. Tiketas galios 90 dienų. Jeigu kas norės Brazilijoje aplankyti Rio de Žaneiro, tai turės pridėti dar \$96.00.

Sausio 25 dieną kita lietuvių ekskursija iš Miami išskrenda į Buenos Aires jaunimo kongresą. Kelionė Miami — Buenos Aires ir atgal kainuos tik \$395.00. Keleiviai galės su grupe grįžti į JAV arba pasilikti pas savo pažįstamus bei gimines. Tiketas galioja 90 dienų.

Kalėdoms visos vietos lėktuvuose būna užimtos, užtat iš anksto reikia užsiregistruoti, kad vieta lėktuve būtų užtikrinta ir galėtumėte pasinaudoti šiomis nupigintomis kelionėmis. Reikia be atidėlio pranešti vardą, pavardę ir susižinoti su šia įstaiga.

Vizai gauti ir dokumentams paruošti reikalingas laikas, todėl registruokitės galimai anksčiau, kad vėliau kelionė nesutrukdytų.

Walter Rask-Rasčiauskas

BEALE - RASK TRAVEL SERVICE

Room 2008 - 67 E. Madison St.
Chicago, Ill. 60603
Tel. FI 6-2368

"NAUJIENOS" KIEKVIENO DARBO ŽMOGAUS DRAUGAS IR BICIULIS

3 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL.
— SATURDAY, DECEMBER 3, 1966

SKAITYK KASDIEN

NAUJIENAS

IR TEMŲ SKILTIS

Lietuviai taipgi perka ir parduoda ir progas sužinoti tikrai per

NAUJIENAS

LAUMIŲ JUOSTOS TAKU

Graikiškas chronikon ir prancūziškas essai. Nuo Albert Camus ligi Gasparo Veličkos. Portretų tapyba. Visuomet nauja, nesitikėta. Redaktoriaus ir bendradarbio santykis.

Pastarosios, tikėkime, ne paskutiniosios, Bronio Railos knygos antraštė yra šioji — „Laumių juosta. Akimirksnių kronikos. I“. Užkliūvau aš čia už „akimirksnių“ ir už „kronikų“. Gal būt, dedant pagrindan amžinybinius matavimus, šie Bronio Railos darbai ir yra akimirksninio pobūdžio, tačiau, nors ir dideliame mūsų chronos skubėjime, jie yra apsisistojimo, susimąstymo ir pasigrožėjimo taškai dabarčiai ir ateičiai. Kronikas rašydavo viduramžiais ir, kaip pats rašinių pavadinimas sako, dažniausiai priderama tvarka sužymėdami laiko bėgime iškilusius ir nugrimzdusius įvykius. Tačiau renesanso metais, kai žmogus panorė ne vien tik sužymėti įvykius, kai jis panorė daug daugiau — kai jis panorė nuosirdžiau, intymiau ir pats save išreikšti, **kronikinio** stiliaus nebeapkako ir atsirado visai kitokio pobūdžio raštai, kurie, nuo Michael de Montaigne knygos antraštės, essais (bandymų) pavadinimu atėjo ligi mūsų laikų. Deja, kaip ir daug kam, nepriklausomoje Lietuvoje mūsų kalbininkai šiam rašymo būdui pavadinti tinkamo lietuviško žodžio nesusukubo surasti, ir, gal būt, Bronys Raila dėl to mieliau sugrįžo prie graikiško „chronikon“, stipriau įsipilietinusio mūsųose už daug rečiau girdėtą prancūzišką „essai“.

Essai nuo Michael de Montaigne laikų tiek daug išsiplėtė, kad užėmė visas gyvenimo sritis, todėl šiandieną galime kalbėti apie įvykių atpasakojantį essai, charakterį vaizduojantį essai, kritikinį essai, mokslinį essai, filosofinį essai, moralinį essai ir dar didelę daugybę kitokių. Gal būt, geriausiai bent didelę essais apimties sritį apibūdino pats Bronys Raila čia kalbamos knygos pratarinės pačiu paskutiniuoju sakiniu: „Mūsų laikai, mūsų buitis ir aplinka buvo ir tebėra pilni svarbių nuotykių, gilių išgyvenimų ir įdomių žmonių“. Vadinas, — pilni įvairiausių temų essais menui. Dalį tos luities, tų gilių išgyvenimų, tų įdomių žmonių Bronys Raila mums ir pateikia puskelvirto šimto puslapių knygoje, užgriebdamas nuo iš-eivijos lietuviškojo jaunimo problemų ligi socialistinio realizmo, nuo didžiojo pokarinės Europos moralisto Albert Camus ligi Gasparo Veličkos, didžiojo kentėjo mūsų teatre. Mes, kurie daugiau ar mažiau domėjomės mūsų kultūrinio gyvenimo ar dalyvavome jame, turėjome ir turime susikūrę kartais gana ryškius, o kartais ir gerokai priblėsusius paveiklus ir Juozo Albino Her-

4 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, DECEMBER 3, 1966

bačiausko, ir Lindės — Dobilo, ir Igno Šeinaus, ir Stasio Leskaičio, ir Mykolo Biržiškos, ir Bernardo Brazdžionio, ir Antano Gustaičio, ir Mariaus Katiliškio... Visus juos, lyg nenumaldomos įkvėpimo aistros pagautas, įvairių įvairiausių vaivorykštės spalvų palelę pasiėmęs, originaliai savo knygoje tapo Bronys Raila, kai kuriuos gražiai realistiškai, kaip koks šių dienų Rubensas, išdabindamas, kai kuriems ir surrealizmą prisizadindamas, o dar kitiems kelių abstraktinė tapybos brūkšnių pakakdamas, bet kiekvienam nestokodamas ir atitinkamo didelio jausmo — švelnios lyrikos, lengvo humoro, piktos sarkazmo, gaivalingos tragikos... Svarbiausia, kad visus tuos žmones pas Bronį Railą mes matome dažniausiai ne tokius, kokį jų paveikslą nešiojomės. Jeigu tas paveikslas buvo priblėšęs, jis tapo ryškus ligi kontūrų spindėjimo, jeigu jis buvo ryškus ir spindis, gal būt, priblėso, nes essai autorius įmaišė keletą spalvų, kurių jų paveiksle nebūti nebuvo. Tokia, mat, yra meninė teisybė, kuri mus turtina, kad, vartojant seną terminą, nenubiednėtume ligi dvasinės ubagystės.

Suklysimė pamane, kad Bronio Railos essais „Laumių juostoje“ yra tik mūsų literatūros pasaulio personažų portretai. Tiesa, jiems paskirta didelė knygos dalis, tačiau čia pat, greta, keliamos ir sprendžiamos ir tokios temos, kaip jaunimas ir pareigos Lietuvai, egzistencializmas ir beatnikai, tautinės kultūros vertybių kuryba, didvyriai ir partizanai (Alanto knygos proga), reakcinio rašytojo sąvoka ir t. t. ir t. t. O kas yra sekęs Bronio Railos essais spaudoje, lengvai prisimena, kad jo temų apimtis neapmatomai plati ir visuomet nauja, nesitikėta. Kas tik yra rašęs apie Bronį Railą, nežiūrint iš kurios visuomeninės stovyklos rašėjas būtų buvęs, visuomet kėlė ir kelia autoriaus stiliaus privalumus. Aš tik norėčiau šia proga palinkėti mūsų dailiosios prozos kūrėjams, romanų, novelių rašytojams, kad bent dalis jų pasiektų šitokio stiliaus lengvumo, paprastumo ir originalumo, kuriuo mus žavi „Laumės juostos“ autorius.

Amerikietis žurnalistikos profesorius Hiller Kriegbaum apie kolumnistą (va, ir šito žodžio neturime savo kalboje) sako šitaip: „Deja, laikraščio vadovybė niekada negali būti visiškai tikra, kūr kolumnistas nuves skaitytojus. Kuris nors iš jų, susitartas kaip aršus respublikonas, gali staiga atsiderėti demokratų stovykloje. Koks nors ilgos praities nesudrebėjęs konservatorius gali staiga entuziastingai, bet nesitikėtai pasišauti civilinių laisvių ginėju. Arba dar kitas, apie kurį visą laiką buvo mano-

J. KLAUSEIKIS

50 METŲ NUO JACK LONDONO MIRTIES

Lapkričio 22 d. suėjo 50 metų nuo rašytojo Jack Londono mirties. Mirė jis, kaip Liet. Enciklopedija rašo, savizudystės mirtimi 1916 metais. Tai pasaulinio garso rašytojas, gimęs Kalifornijoje, todėl ypač Kalifornijos laikraščiai atkreipė dėmesį į šią liūdną mirties sukaktį, kartu pasididžiudami, jog Jack London Kalifornijos rašytojas!

Liet. Enciklopedija neišspausdino rašytojo, kaip sakoma, smulkesnės biografijos, tačiau amerikoniškaisiais raštais besinaudodami žinome, jog Jack London (netikra pavardė) gimė 1876 m. sausio 12 d. Jo motina Flora Wellman buvo įsijungusi į „dvasinio pasaulio“ tyrinėjimo ratelį ir po įvairių dvasinių (spiritualistinių) vakarojimų buvo priėjusi net prie savizudystės mėginimo. Josios sūnaus, rašytojo Jack London, tėvas buvęs

ma, kaip apie lengvą, humoru pasižymintį komentatorių, gali staiga pradėti kryžiaus karus prieš kokį armijos generolą užsieniuose. Redaktoriai, kurie norėtų pastovių nuomonių, gali kartais greta vedamojo atrasti visai priešingą nuomonę skelbiantį kolumnisto straipsnį. Išrašiau šią ištraukėlę dėl to, jog manau, jeigu mūsų kalbininkai atrastų gražų lietuvišką pakaitalą kolumnistui, tai tą žodį epitetu pirmų pirmiausia parašytume prieš Bronio Railos pavardę, o antra, man atrodo, kad kolumnisto Bronio Railos ir redaktoriaus (nesvarbu, kurio laikraščio) santykis visuomet yra toks, kad redaktorius niekada tikrai nežino, ką Bronys Raila ateinančiame numeryje parašys, paskelbs, jis tik žino, kad tai bus vertinga, gražu ir įdomu.

Antanas Rūkas

Bronys Raila. Laumių juosta. Akimirksnių kronikos. I. Nidos knygų klubo leidinys. Nr. 61. 1966. 351 pusl. Viršelio dailininkas Kostas Jezerskas.

„profesorius“ William H. Chaney. Taip motina teigė, bet tėvas tėvystę neigė ir rašytojas Jack London niekada nesusitikęs su savo tėvu, William H. Chaney, nors laiškais susirašinėjęs.

Kai vaikas Jack buvo vos 9 mėnesių, jo motina ištekėjo už Jack London, našlio turėjusio dvi mažametes dukteris. Būsimą rašytoją Jack London vaikystė, nežiūrint patėvio širdingos globos, praėjo varge ir skurde, nes motina, nugrimzdusi į spiritualizmą bei jausminį gyvenimą buvo nepajėgi tvarkyti šeimos pajamas ir išlaidas.

Jack London, jau 15 metų būdamas, leidosi į nuotykius. Jungėsi į jūreivių piratų gyvenimą, veikusių nuo Oakland, Calif., krantų; vėliau iš piratų „karaliaus“ gyvenimo, kur kumštis ir gėrimas kartu, Jack London persimetė visai kiton pusėn — žvejojimo patrolio ir įstatymo saugojimo darban.

Vėliau jis pats pirkė laivą vieną po kito ir leidosi į jūrų keliones. Žmogus matė vargą ir grūdinosi gyvenimui. Tik 17 metų amžiaus teturėdamas Jack London buvo jau jūreivis specialistas, pradėjęs rinkti medžiagą jo žymiai knygai — „The Sea Wolf“. Iš jūrų, nuotykių ieškodamas, Jack London buvo persikėlęs į Alaskos žemyną, kai tasai pagarsėjo auksu. Turty ir ten jis nesusikrovė, bet kaip sakoma, „rado save“ ir daugiau pradėjo skirti laiko rašymui.

Pirmasis jo raštas Kalifornijos spaudoje išspausdintas 1900 metais. Vėliau sekė keliasdešimt jo parašytų knygų. Daugiausia nuotykių temomis.

A. L. (A. Landsbergis) Liet. Enciklopedijoje apie Jack London raštus trumpai rašydamas, sako, jog Jack London parašytų knygų nemažai esančių tik antraeilės vertės, tačiau jo *iškilniųjų kūrinių* gyvybingumą (Nukelta į 5 psl.)

GERA NAUJIENA

ALSS Literatūros Fondas savo leidinių kainas sumažino:
St. Kairio LIETUVA BUDO ir TAU, LIETUVA — dabar po \$2.00
K. Bielinio DIENOJANT ir PENKTIEJI METAI — dabar po \$2.00
TERORO ir VERGIJOS IMPERIJA SOVIETŲ RUSIJA po 75 ct.
Kreiptis į vietos lietuviškų knygų platintojus.

PASIMATYKIT SU STANLEY LITVINU



APIE SAVO NAMO INSULACIJOS PROBLEMAS Dabar yra laikas tinkamai įrengti savo namą vasarai ir žiemai.
Mes turime išdirbtą reputaciją pilno pasirinkimo A-1 rūšies stako lentų ir namams medžiagų.
CARR-MOODY LUMBER COMPANY
3039 SO. HALSTED STREET — TEL.: VICTORY 2-1272
STANLEY LITVINAS, Mgr. — LIETUVIAI SALESMONAI

50 METŲ NUO...

(Atkelta iš 4-to psl.)

mas, aštrus realizmas ir civilio žmogaus kovos su gamtos stichija bei aplinka apjautimas pagrįstai padarė jį nepaprastai populiariu.

Jack London nepriklausomoje Lietuvoje buvęs daugiausia skaitomas amerikiečių rašytojas. 1928 m. lietuvių kalbon išverstas "Saulės sūnus"; 1929 m. "Jo tėvų dievas" — vertė K. Puیدا; "Trys širdys" vertimas Pr. Šileikos; "Jūros vilką" 1930 m. išvertė Pr. Mor-kūnas; "Raudonąjį marą" 1930 m. vertė K. Kaunas — išversta lietuvių kalbon ir daugiau Jack London veikalų.

Iš mažens daug vargo matęs ir vargo pergyvenęs, Jack London buvo veiklus socialistiniame judėjime, siekiančiame dirbančiųjų gerovę pakelti — iš darbdavio vergų darbininkus iškeliant į lygiateisius žmones.

Upton Sinclair, vienas žymiausių amerikiečių socialistų rašytojų, parašęs "The Jungle" (lietuviškai vieną kartą išleista "Raištas", o kitą kartą "Džiunglės" vardu), kuriame aprašomas vargingas lietuvių imigrantų gyvenimas, anais laikais vertino Jack London, kaip socialistinio judėjimo veikėją. Jack London 1906 metais Yale universitete pasakė labai pranašingą, kartu darbaviamis graudingą kalbą, ir buvo išrinktas tarpuniversitetinės studentų socialistų s-gos pirmininku. Dar daug laiko po to praėjo, bet Amerikos darbininkai išsikovojo 8 valandų darbo dieną; išsikovojo "viršvalandžius" arba "overtime" atlyginimą; išsikovojo atostogas; išsikovojo ir iš valstybės nors minimum pensijas ir socialinę apsaugą.

Lietuviai, kurie dabartiniiais laikais remia tuos politikos vyrus, kurie pasisako prieš valstybės tvarkomas pensijas, kurie pasisako prieš socialinę apsaugą ar senųjų žmonių gydymą, turėtų (jei yra neskaityę) pasiskaityti Upton Sinclair "Raištą" ir visą eilę Jack London raštų, kuriuose, kaip enciklopedijos autoriaus sakoma, aštriu realizmu pavaizduojamas anų laikų "prasto" žmogaus gyvenimas.

Jack London aikštė Oakland mieste

Jack London gimė San Francisco mieste, bet savo jūreiviską nuotykių gyvenimą pradėjo iš Oakland, Calif.

Tarp šių miestų kova, ypač šiais laikais, eina smarki. San Francisco miestas pusiausalyje susispaudęs, negali augti ir plėstis, kaip kiti Amerikos miestai, kurie lengvai pagauna "laiko dvasią" ir sugeba įsteigti naujas įmones, naujus fabrikus. San Francisco miestas neturi erdvės. Šalia jo yra Oakland miestas, kurs turi erdvės plėstis, kurs plečiasi, kuriame daug dirba ir San Francisco gyventojų. San Francisco miestas masina lankytojus (tūristus) senu savo miesto vardu, senais viešbučiais, senais kalnuotų gatvių tramvajais ir... naujovišku nuogakrūčių moterų (Top Less) bizniu.

Tūristus masina ir Oakland miestas. Jei San Francisco garsinasi gerais žuvies ar vėžių pietumis, tad kodėl tuo pačiu negali garsintis ir Oakland, kurs taip pat yra prie vandens — turi uostą?

Paskutiniiais keleriais metais dažnai San Francisco apylinkėse lankausi ir namų šeiminkams (marčiai ir sūniui) nenorėdamas būt įkyrus, dažnai pasiūliau: "Vaikai, kur važiuojam vakarieniauti?"

— Šį kartą važiuosim į "London Square"! — taip jaunieji nusprendė.

— Į kokį "London" paklausiau?

— Jei tu nežinai, parvažiavęs paklausk mano mamos, ji tau paaškins, kas yra Jack London, — atsiliepė sūnus.

"London" miestų ar žmonių vradų yra daug. Pagaliau išsiaiškinome, jog važiuosime į rašytojo Jack London Square.

Iš Berkeley važiuojant Broadway gatvė Oakland mieste baigiasi didžiulėje aikštėje. Vietos šimtam automobilių pastatyti. "Parking" — veltui. Parašai didžiuliai — "Jack London Square". Žmonių marios. Tai jau buvo po saulėleidžio.

Uosto pakrantės apstatytos moderniškai įrengtais namais. Kai kurie tikri dangoraižiai". Lauko pusėje prie namo įtaisyti keltuvai žmonių būrius pakelia ant tariamojo namo stogo, kuriame įtaisyta valgykla. Iš tokios aukštybės matyti milijonai elektros lempučių Oakland, San Francisco ir apylinkės miestus apšviečiančių, susiliejančių į šviesų jūrą. Vaizdas puikus.

Restoranai savitgalyje perpildyti. Gauti vakarienei vieta — reikia palaukti. Puikiai įrengtame svečių kambaryje galima žiūrėti TV arba laukti bare, kol per garsiakalbį išgirsi savo pavardę — pranešimą, jog stalas jau yra laisvas. O kai valgykloje prie stalo atsisėdi — vėžius valgyk nors visą vakarą, niekas nebeskubina.

Tarp moderniškų namų, gėlėmis ir fontanais pasipuošusių, yra mažytis namelis — taverna. Sako, tai išlikusi iš anų laikų, kai Jack London buvo vaikas. Saliūno savininkas jį su-

šelpdavo. Toje karčiamoje Jack London pabuvodavo. Ir dabar ten galima pasivašinti, bet reikia eilės laukti. Namelis viduje talpina svečių mažiau negu gera lietuvių kaimiečio pirtis. O turistų daug, daugelis vis nori į tą beveik šimto metų karčiamą įteiti.

Namelis nesupuvo, nes buvęs pastatytas iš anais laikais sugriuvusio laivo lentų, kurios atsparios vandens permirkimui, atsparios vabalams graužikams.

Garsus rašytojas Jack London nevalgė karčiamų, tad ir jo garbei toje didžiulėje aikštėje prisistigusių tiek daug žuvies ir "steiko" pietumis garsių valgyklų, kurios ne viena pasivadinusios Jack London parašytų knygų vardais.

Pasveikink savo draugus per "Naujienas"

CHICAGOS SVARIAUSIAS IR
MODERNISKIAUSIAS DARŽAS
BUČO DARŽAS
WILLOW WEST INN
AND PICNIC GROVE
83rd and Willow Springs Road
WILLOW SPRINGS, ILL.

SLA SUSIVIENIJIMAS LIETUVIŲ AMERIKOJE

SLA — jau 40 metų tarnauja lietuvių visuomenei ir išmokėjo daugiau kaip SEPTYNIUS MILLJONUS dolerių savo apdraustiesiems nariams.

SLA — didžiausia lietuvių fraternalinė organizacija — duoda gyvybės apdraudą ir ligoje pašalpą, kuri yra pigi, nes SUSIVIENIJIMAS neieško pelno, o teikia patarnavimus savitarpinės pagalbos pagrindu.

SLA — jau turi daugiau, kaip tris su puse milijono dolerių kapitalą, tad jo apdrauda tikra ir saugi. Kiekvienas lietuvis čia gali gauti įvairių klasių reikalingiausias apdraudas nuo \$100.00 iki \$10,000.00.

SLA — jaunimui duoda gerą Taupomąją Apdraudą - Endowment Insurance, kad jaunuolis gautų pinigų aukštojo mokslo studijoms ir gyvenimo pradžiai.

SLA — duoda VAIKAMS ir jaunuoliams labai pigią TERM apdraudą: už \$1,000.00 apdraudos tik \$3.00 mokesčio metams.

SLA — AKCIDENTALĖ APDRAUDA naudinga visokio amžiaus asmenims, rekomenduojama lietuviškų KLUBŲ ir draugijų nariams. Už \$1,000.00 akcidentalės apdraudos mokeskis \$2.00 į metus.

SLA — kuopos yra daugumoje lietuvių kolonijų. Kreipkitės į kuopų veikėjus ir jie plačiau paaiškins apie SUSIVIENIJIMO darbus.

Gausit spausdintas informacijas, jeigu parašysit:

LITHUANIAN ALLIANCE OF AMERICA

307 WEST 30 STREET, NEW YORK, N. Y. 10001



Fra Angelico

Tapyba

KALĖDOMS SPECIALIAI I LIETUVĄ ITALIŠKI NAILONINIAI LIETPALČIAI

Jie yra tokie, kokių reikia jūsų giminaičiams. Tai yra populiariausia dovana į Lietuvą, jų vertė maždaug 10 rublių už dolerį.

SPECIALUS INR \$36.30

2 itališki nailoniniai lietpalčiai vyriški ar moteriški, labai elegantiški ir moderniški, stiprūs, padaryti iš storo nailono, nepraleidžia nei oro nei vandens, labai lengvi ir šilti, jie būna tamsiai mėlyni, tamsiai žali ir tamsiai rudi. Juos galite užsakyti už šią kainą atskirai ar drauge su kitomis prekėmis, kurios yra mūsų sąrašuose. Užsakykite juos savo artimiesiems tuojau ir matysit — suteiksit jiems daug džiaugsmo.

Pilnai garantuotas pinigų siuntimas į Lietuvą

PER VNEŠPOSYLTORG
ISTAIGĄ MASKVOJE

US DOLERIŲ PAŽYMĖJIMAI
Pirkimui specialiose krautuvėse
ARBA RUBLIAI

TARIFU: 9 RUBLIAI — \$10.00
BE

JOKIO PAPILDOMO MOKESČIO
GAVĖJAS GAUS
PILNĄ SUMĄ
BE JOKIO MOKESČIO
SIUNTIMO IŠLAIDAS

APMOKA
VNEŠPOSYLTORG'AS
Pasirašyti kvitai.

UŽSISAKYKITE TIK PER
INTERTRADE
EXPRESS CORP.

125 East 23rd Street
New York, N. Y. 10010

Katalogai gaunami veltui.

Jeigu nori sužinoti naujaušias ir tikriausias žinias, kas dedasi pasaulyje ir okupuotoje Lietuvoje — skaityk dienraštį "Naujienas".

J. JAŠINSKAS

SPAUDOS PABIROS

Panelė Aldona Anyta, V. Meškauskas išradimas ir "pabirininko" tuščiažodžiavimas.

Dievaži, atvirai sakau: jei kada nors kokiam šeimyniškamė pobūvyje sutikčiau panelę Aldoną Anytą, Naujienose rašančią Trečiadienio pastabas, išbučiuočiau ją taip, kaip padorūs vyrai tokiuose pobūvyuose bučiuoja padorias svetimas žmonas. Padaryčiau tai vienu vienintėle sąlyga: jeigu toji panelė Aldona neturi ūsų, "bytnikiškos" barzdos ir kitų vyriškų atributų, bet dėvi moterišką suknelę arba sijonėlį. Visa kita nesvarbu!

Bučiuodamas dar ir padoriai pamyluočiau už tai, jog ji š. m. Naujienų nr. 252 savo rašinio dalimi: "Kur tos plunksnos?" suteikė man progą ir idėją parašyti šias "pabiras".

Matote, ilgokai vestą Dirvoje pokalbį su to laikraščio nuolatiniu pasaulinių įvykių ir pasaulinės politikos komentatorium Vt. Meškausku buvau laipis ir bepradedas užmiršti. Ir, štai, kaip iš palaimintojo dangaus aukštybių nusileidusi panelė Aldona Anyta su savo Trečiadienio pastabomis Naujienose. O ten, pirmame plone paneliškai čiulbama:

"Dirvos" bendradarbis V. Meškauskas savo laikraštyje pabrūkė per dantį Jurgį Jašinską, kuris "Sporte" rašė: — Kartu su ciliniais tos srities (sporto ir fizinio auklėjimo J.) nariais atkilo gausus skaičius dar Lietuvoje išsimokslinusių ir praktinę patirtį turinčių specialistų, o taip pat plunksną pajėgiančių valdyti (pabrūkta V. Meškauskas) žurnalists ir sporto reporterių".

V. Meškauskas pavadino tai tuščiažodžiavimu, nes, girdi, jeigu jau kalbame apie žurnalistus, tai - aišku - jie ir plunksną turi mokėti valdyti".

Labai vingri, bet logiškai visiškai naivi lietuviškojo Lipmann'o (taip daugelis Dirvos skaitytojų vadina aną pasaulinės politikos įvykių komentatorių) išvada. Naivi dėl to, jog kalbant apie žurnalistus ir kurią nors specialią veiklos sritį savime yra aišku, jog ne visi žurnalistai toje - specialioje srityje gali būti "pajėgūs valdyti plunksną". Sakysime, V. Meškauskas yra gabus ir "pajėgus valdyti plunksną" politinių įvykių komentavime, tačiau sporto ir fizinio auklėjimo srityje tą plunksną valdyti jis yra visiškai impotentas. Antra vertus, toji V. Meškauskas pabrūktoji mano sakinio dalis buvo panaudota kaip paprasčiausia stilistinė priemonė. Jeigu vieton "plunksną pajėgiančių valdyti" žodžių būtų įrašyta: "gabių", "praktinę patirtį turinčių", "kadaisė nemažai rasiusių" ir pñš., tuo kart nebūtų buvęs tuščiažodžiavimas, taip? Ak, tu svieteli margasis, kur mes nuvažiuome:

paėmei iš kurio nors ilgesnio ar trumpesnio rašinio vienu vienintėlį sakinį, pabraukei jame kelis žodžius ir džiūgauk: "tuščiažodžiavimas"! Tikrai, genialus išradimas rašyti recenzijas ar net rimtas kritikas. Ir šimtą kartų yra teisingas Antanas Rūkas tardamas:

"Žinoma, negalima daug ko norėti iš tokio recenzento, kuris nedaug tesupranta ką matęs ar ką skaitęs. Bet... negi uždrausi jam rašyti?" (Naujienų II d. 835)

Užteks. Geriau grįžkime pas panelę Aldoną. Juk daug smagiau yra pasisėkėti su moteriškosios giminės atstove, kuri jau anksčiau minėtose "Trečiadienio pastabose" tiesiog provokuoja "pabirininką". Tarytum norėdama užvesti rimtą flirtą:

"Atrodytų, kad J. Jašinsko žodžiuose yra tiesos - sporto žurnalistų mums netrūksta, ypač nemažai turime tokių, kurie nori pabūti redaktorais, leidėjais ir kitais šulais... (Aldute, kvietkeli žalia lapais, leiskite nesutikti su jūsų teigimu, nes manau, kad tokie retkarčiais pasiskardena ne geidulio redaktorais, leidėjais ar kitokiais šulais pabūti vedini, bet pareigos jausmo verčiami aukojasi pana-

šiai, kaip ir daugelis mūsų spaudos laisvanorių bendradarbių. J.) "Kada tačiau reikia užpildyti mūsų kasdieninės spaudos puslapius, kada reikia nuolat ir pastoviai dirbti, tai tu sporto žurnalistų kaip ir nesimato".

Kagi, išdėta labai daug tiesos! Ir pagrįstos. Tačiau toji tiesa ne visa: kadaise turėjome nuolatinius ir pastovius sporto ir fizinio auklėjimo skyrius mūsų laikraščiuose: Drauge, Naujienose, Dirvoje ir dar kituose. Juos vedė - redagavo tos srities specialistai, pasitelkę tos srities bendradarbius. Kur tie pastovieji skyriai šiandien? Ir, įdomiausia, kodėl?

Štai, ką apie tai žinau:

a) vieno laikraščio sporto skyriaus redaktoriaus tame laikraštyje atspausdintas straipsnis (ne iš sporto srities) buvo sukurentas ant inkvizicinio laužo;

b) antrojo laikraščio pradėjo bruzdėti raidžių rinkėjai skusdamiesi, jog sporto skyriaus redaktoriaus rašysena tokia neaiški, jog jie negali išskaityti, nors tas redaktorius tą skyrių buvo pastoviai vedęs kelis metus ir daugelis jo paties rašytų straipsnių būdavo išskaitomi ir pridėramai surenkami;

c) o trečiojo buvę sporto skyriaus redaktorių ir bendradarbių tiek toli ir nežinia dėl ko (laikraščio redakcija galėtų paaiškinti), išgaravo, jog norint tame laikraštyje parencenzuoti P. J. Kongreso progą išleista sporto žurnalą "Sportas" nume-

rį, prisiėjo kviesti (ar pats pasiūlė?) tam reikalui pasaulinės politikos komentatorių. Tyčia ar netyčia užmiršus, jog tame pačiame mieste (vadinasi, parankėje), kur tas laiktaštis išeidinėja, dar ir dabar tebegyvena buvę vyriausios sporto ir fizinio auklėjimo vadovybės nariai.

Jeigu kam patinka, — gali iš to tyčiotis, gali į tuos buvusius redaktorių ir jų susieškotus bendradarbius svaidyti akmenis, bet nuo to esama padėtis nepagerės. Užtuot to, vertingiausia būtų paieškoti būdų ir priemonių tuos "pasišalinusius" susigražinti atgal arba jų vietoje susieškoti kitus. Nesgi, kaip buvo sakyta, sporto žurnalistų mes turime ne taip jau mažai. Tatai buvo daroma ne pasidžiaugti ar pasididžiuoti trokštant, bet norint tą skaudų faktą suaktualinti, atkreipti dėmesį sumanesniųjų ir tiesioginiai tuo suinteresuotųjų: mūsų laikraščių leidėjų ir, pirmoje eilėje, sportuojančio mūsų jaunimo vyriausios vadovybės - šiaurės Amerikos Lietuvių Fizinio Auklėjimo ir Sporto Sąjungos; tada buvo tarta:

"... kaip išjudinti ir vėl įtraukti į talkininkavimo darbą sensitelėjančius specialistus?"

a) Gal retkarčiais organizuojamuose sportininkų ir sporto klubų vadovų kursuose kviesti juos dėstytojais?

b) Gal priprašyti juos paruošti tokiems kursams ir kai (Nukelta į 7 psl.)



JEI JŪS NORITE SIŪSTI
SIUNTINIŲ — DOVANAS Į USSR
NAUDOKITĖS PATARNAVIMU PLAČIAI
ŽINOMOS FIRMOS

PACKAGE EXPRESS & TRAVEL AGENCY, INC.

(LICENSED BY VNESPOSYLTORG)

VYRIAUSIA ĮSTAIGA

1530 Bedford Avenue, Brooklyn 16, N. Y.

Tel. IN 7-5522

Siuntiniai siunčiami per mūsų firmą paskyrimo vietą pasiekia trumpiausiu laiku. Siuntinių pristatymas garantuotas. Visi muitai apmokami mūsų įstaigose, gavėjas NIEKO NEMOKA.

Prie firmos skyrių yra krautuvės, jose rasite žemiausiomis kainomis pasirinkimui įvairiausių audinių, taip pat maisto produktų, odos avalynei ir kitų daiktų.

Firma — skyriai atidaryti kasdien nuo 9 val. ryto iki 6 val. vakaro.

Šeštadieniais ir sekmadieniais nuo 9 val. ryto iki 4 val. popiet.

MŪSŲ SKYRIAI:

BROOKLYN, N. Y.	1530 BEDFORD AVE.	—	IN 7-6465
NEW YORK 3, N. Y.	78 SECOND AVENUE	—	OR 4-1540
NEWARK, N. J.	314 MARKET STREET	—	MI 2-2452
SOUTH RIVER, N. J.	46 WHITEHEAD AVENUE	—	CL 7-6320
UTICA, N. Y.	963 BLEECKER STREET	—	RE 2-7476
FARMINGDALE, N. J.	FREEMOOD ACRES	—	363-0494
PHILADELPHIA 23, PA.	631 W. GIRARD AVENUE	—	PO 9-4507
ALLENTOWN, PA.	126 TILGHMAN STREET	—	HE 5-1654
ROCHESTER 5, N. Y.	558 HUDSON AVENUE	—	232-2942
LOS ANGELES 4, CAL.	107 SO. VERMONT AVENUE	—	DU 5-6550
CHICAGO 22, ILL.	1241 NO. ASHLAND AVENUE	—	HU 6-2813
BALTIMORE 31, MD.	1900 FLEET STREET	—	DI 2-4240
BUFFALO 12, N. Y.	701 FILLMORE AVE.	—	TX 5-0700
DETROIT 12, MICH.	11601 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 8-0298
HARTFORD 6, CONN.	643-47 ALBANY AVENUE	—	CH 7-5164
JERSEY CITY, N. J.	303 GROVE STREET	—	HE 5-6368
SYRACUSE 7, N. Y.	1200 SOUTH AVENUE	—	GR 5-9744
CLEVELAND 13, OHIO	1028 KENILWORTH AVENUE	—	PR 1-0696
HAMTRAMCK, MICH.	11339 JOS CAMPAU AVENUE	—	TO 9-3980
SO. BOSTON, MASS.	396 WEST BROADWAY	—	AN 8-1120
TRENTON 10, N. J.	1152 DEUTZ AVENUE	—	EX 2-0306
RAHWAY, N. J.	717 W. GRAND AVENUE	—	381-8997

(Atkelta iš 6-to psl.)

kurių entuziastų kai kur pastoviai vedamos mankštos grupės (pavz. New - Yorke) programų ir vadovėlių toms programoms vykdyti?

c) Gal, individualiai krei-piantis į juos, *priprašyti mūsų periodinei spaudai rašinių sporto ir fizinio auklėjimo temomis*

d) Gal papildyti centro valdybos (SALFASS) sudėtį išmaniais talkininkais, kurie nuolat sektų lietuvių sportinę veiklą laisvajame pasaulyje ir ru-so okupuotame krašte ir apie tai, atitinkamais biuleteniais pestoviai informuotų lietuviškąją visuomenę laikraščiuose. *Panašiai, kaip daro VLIKO ELTA?*

Ir daug, daug akstinių galima būtų surasti besitraukiantiems į šalį specialistams atsinaujinti... (Sportas nr 1 (16). Šį paskutinį sakinį reikėtų pratęsti šitaip: sporto klubų ir vyriausioji sporto ir fizinio auklėjimovadovybės privalėtų rūpintis išsiauginči naujų ir jaunų tos srities spaudos korespondentų ir bendradarbių. Nes toji liga (stoka jaunų spaudos bendradarbių) kankina visą mūsų spaudą, o sportinę ypatingai. Įvairių sporto kursų programose šiam reikalui turėtų būti priderama vieta, o lektorių tarpe - patyrę spaudos bendradarbiai.

Tiek yra šiuo kartu tuščiažodžiavimų

Ir pabaigai:

Prieš mane keli pageltę, pusiau aprupęjė laisvoje Lietuvoje leisto "pedagoginės mankštos, sporto ir sveikatos reikalais" žurnalo "Fiziškas Auklėjimas" numeriai. Juose įvairių autorių, Lietuvoje likusių, laisvajame pasaulyje esančių ar amžinybėn iškeliavusių rašiniai, net poezijos pluoštai. Vertinga medžiaga. Po kurio laiko to žurnalo puslapiai galutinai sudrėgę ir subirė, nes laikas sugrauzia viską. Verčiau to žurnalo 1932 metų 3 nr. Ten duomenys: 1932 m. rugpiūčio mėn. 3 d. Palangoje jūroje paskendo Kastus Meškauskas. (Meškausko - Germanto, luvusio švietimo Tarėjo vokiečių okupacijos II-jo karo metu, kurį vokiečiai nukankino Stuthofo koncentracijos stovykloje, brolis). Kas buvo Kastus

Nauja knyga mažiesiems

Šiomis dienomis pasirodė nauja, graži rašytojos Nijolės Jankutės dovana mūsų mažiesiems: "Danutė stovyklauja". Tai laukiama viešnia menkultėje lietuviškoje mažųjų bibliotekoje. Knygutė parašyta tokiam mūsų jaunimėliui, kuris, sugaudęs raides, jau sugeba suburti žodžius ir suprasti mintis.

Leidinėlis didesnio formato, puskiečiais viršeliais. Atspausdinta stambesniu šriftu, kad mažieji nepaklystų raidžių laukuose. 60 puslapių veikaliukas paskirstytas į 15 skyrių. Meninis viršelio apipavidalinimas Lydijos Koklytės. Leidinėly puošia gražios, tekstui pritaikytos, ir to amžiaus skaitytojams suprantamos iliustracijos. Iliustravo Felicija D. Prekerytė.

Meškauskas? Minėtojo žurnalo redaktorius dr. Antanas Jurgelionis rašė:

"Netekę Kasto, pasijutome nustoję reto modernaus kalbininko, rimto žurnalisto, pedagogo idealisto, tėvynės krašto mylėtojo, Vilniui vaduoti sąjungos užsispyrėlio darbininko ir, pagaliau, "Fiziško Auklėjimo" žurnalo artimiausio draugo, talkininko, bičiulio... "O sekanciamie puslapyje poeto Fausto Kiršos eilėraštis:

BENDROJI KELIONĖ

K. Meškausko šviesiam atminimui

Fausto Kiršos taip pat nebėra mūsų tarpe. Jo poezijos raštų neturiu ir negaliu patikrinti, ar 1932 metų "Fiziškame Auklėjime" atspausdintas jo eilėraštis yra jo raštuose, todėl iš to žurnalo puslapių jį - tą eilėraščių, perkeliu čia. Gal jis pravers tiems, kurie kada nors paruoš ir išleis pilną jo poezijos rinkinį:

"Kasdieną mes nešiojam seną vardą,

Senesnį už visas herezijas, —

Tai Lietuva su pasakų karaliais,

Kur augame ir keliame minias.

Čia esame, čia būsim ir prieš norą.

Jei auksu nef Rivjera suvilios!

Mes esam — mes: krauju ir veido
bruožais,

Ir saviškai lietuviškos dalios!

Kovojame už Lietuvos šventovę,

Kur savas ritmas, garsas ir auka,

Kur išmintis savais paminklais rymo,

Kur apie dievus dieviška žneka.

Tai kas, kad tie, kurie dvasia prekiauja,

Be paagrėbos klajoja po laukus:

Juk daug rūky, daug piktžolių ir
nuody

Apraukia sielas, rūmus ir miškus.

Bet žiezirbos ilgai žertuvėj laikos,

Kančių malda negesta amžinai,

Piktom audrom nesusiteršia žvaigždės, —

Tiktai menkystos nyksta, kaip
sapnai...

Dėl to gyvieji mes ir taurios vėlės

Su priesalka išeinam prieš minias,

Ir garbinam lietuvių seną vardą,

Senesnį už visas herezijas".

So. Boston. Mass.,

1966. XI. 20.

Knygos turinyje šešiametė skautė — paukštytė Danutė laukia, ruošiasi stovyklon ir tenai su tokiomis pat paukštytėmis stovyklauja.

Vartai knygą ir džiaugiesi kartu su mažaisiais, kuriems ji skirta. Jų rūpesčiai ir darbai maži, kaip ir jie patys, bet taip gyvai, vaizdžiai ir įtikinančiai rašytojos pateikti, kad, manau, mažieji skaitytojai, knygą skaitydami, gyvens kartu su jos veikėjais.

Štai Danutei plaukiant lėkštę pašnekesys su mama:

—Danute, papasakok, ką šiandien veikėt, — paprašė ji.

—Mokėmės skautiškai sveikintis, mama. Va šitaip!

Danutė sulenkė dešinę ranką ir iškėlė du šlapius pirštus.

—Budėk, mama! — šūktelėjo ji ir — vis budžiu! — atsakė pati.

Arba po pašnekesio apie įžodį su vyresne skaute Rima, toks nuoširdus mažos mergaitės kreipimasis:

— Sese, tu gera! Ir graži... Beveik... kaip mano mama, — sukuždėjo ji Rimai į ausį ir nubėgo.

Mažajam skaitytojui bus įdomūs ir nuotykiškai stovykloje. Ypač skyreliuose: Gyvatė, Dinosauras ir kit.

Danutei, su kita tokia pat sese naktį stovykloje budint, atsisabstė paklydusis karvė — dinosauros. Po didelio išgąsčio ir visos stovyklos sujudimo, ryli dieną Danutė rašo mamai tokį vaikišką laiškučių: "Miela Mama! Man čia gerai. Vakar budėjau su Verute ir matėm dinosaurą. Bet tas dinosauros buvo karvė. Karvė neturi namų ir labai liūdna. Ji verkia ir verkia mū mū mū. Ar galiu karvę paimiti namo? Ji labai graži. Ji turi pieno Viduciui. (mažas broliukas) Ar galin, mama? Bučkis tau ir tėtei ir Viduciui.

Karvė balta ir juoda ir turi ragus".

Toks nuoširdus vaikiškumas dvelkia per visus puslapius. Vedamoji viso veikaliuko mintis: lietuviškai auklėjamoji: Darbštumas, draugiškumas, noras padaryti ką nors gero, pagarba vyresniesiems, savo tarpe kalbėjimas lietuviškai, blogos pasekmės nepaklausius (gyvatė) ir t. t.

Ši graži knygelė turėtų pasiekti visus namus, kur auga dar maži lietuviai.

Knygą išleido Lietuvių Skautėjų Seserija. Kaina nepažymėta.

Šios knygos pasirodymas, tai grvnai skautėjų darbas. Pati autorė Nijolė Jankutė — skautė nuo vaikystės dienų. Taip pat ir knygą ilustravusi Felicija D. Prekerytė. Ji dar jauna ir veikli, prancūzų kalbos mokytoja. Meno ji, berods, nestudijavusi, tačiau kūrybinis talentas aiškus.

Knyga išleista jau virš 10 me-



P. Rimša Vargo mokykla

ty, vadovaujant energingai Lietuvių Skautėjų Seserijos Vyriausiajai Skautininkei Onai Zaikscienei. Tai pirmas L. S. Seserijos beletristinis leidinys, Anksčiau dar buvo išleista: "Skautybė Lietuvaitei".

PIRKITE JAV PUSPYMO BONUS

SIŪSKITE PINIGUS

I LIETUVĄ

PINIGAI SIŪSTI PER

GRAMERCY

įteikiami gavėjui kaip PINIGAI per Bank For Foreign Trade, Maskvoje.

JŪS ESATE SAUGŪS TIK SU FIRMA TURINČIA LEIDIMA. JOKIŲ TARPININKŲ, JOKIŲ PASLĖPTŲ RINKLIAVŲ. MŪSU 20 METŲ VEIKLA BIZNYJE GARANTUOJA JUMS PATENKINTĄ PATARNAVIMĄ.

Visos perlaidos pilnai garantuotos ir apdraustos.

Turi Bankų Dept. leidimą ir apdraudą.

Apsidraudę \$20.000.00.

Oficialios USSR kvitos pasirašytos gavėjo.

Pristatoma per 2 savaites.

Jokių atskaitymų.

Kursas:

9 rubliai už \$10.00

Iki \$30.00 — \$2.75

Virš \$30.00 — 10%

GRAMERCY SHIPPING, INC.

744 Broad St., Newark, N. J.

Aukščiausios kokybės rusų gamybos daiktai.

SPECIALIOS

naujos sumažintos švenčių kainos automobiliams.

Veikia iki

1966 GRUODŽIO 15 D.

Pasinaudokite šita proga.

VOLGA GAZ - 21R — \$2,365.19

VOLGA GAZ - 21US — \$2,553.70

MOSKVITCH 408E (5

vietu) \$1,954.88

MOSKVITCH 408 (4

vietu) \$1,759.39

ZAPOROZHETS

\$957.60

Arba siųsk MUMS DOLERIŲ

DOVANOMS PAŽYMĖJIMA

pasirinkimui NAUJOSE SPE-

CIALIOSE DOLERIŲ KRAU-

TUVESE.

Jokio mokesčio už šį patarnavimą.

Reikalaukite mūsų katalogų, kuriuose rasite naujų sensaingų pasiūlymų, ypatingai maisto produktų ir audeklių iš vakarų kraštų.

GRAMERCY

(EST. 1945)

118 E. 28 ST., NEW YORK, N. Y.

Ideal Gift for Fund Raising!!



CHRISTMAS HAMSI

Genuine Virginia Country Cured Hams. Shipped direct from "The Olde Dominion". Three centuries of know how assure you of serving the finest Christmas Dinner of your life. Great gift idea too. Va. Country cured 10 lbs. 14.50 prepaid. Smithfield Cured 10 lbs. 16.95. Send check or M.O. to: Mrs. C. B. Beach, 315 Darby Ave., Hampton, Virginia. Guaranteed delivery date: Dec. 15th. Dept. L.

MENO ŽINIOS

Redaguoja MIKAS ŠILEIKIS

Prašo gelbėti Italijos meno turtus

Atsišaukia į visuomenę

Prof. Carlo Ludovico Ragghianti, meno istorikas atsikreipė į visuomenę bei meno mėgėjus padėti nuo potvynių nukentėjusiai Italijai išgelbėti kaip galima daugiau vandens ir purvo sugadintų brangių ir nepakeičiamų meno kūrinių. Kaip žinonome, katastrofiški ir pasikartoję potvyniai padarė bilijoninius nuostolius kultūrinėms vertybėms ir turtui. Išsiveržusi Arno upė lapkričio pradžioje patvindė Florencijos miestą. Vanduo ir purvas užliejo bažnyčias, knygynus, kai kuriuos muziejus, sugadindamas ir sunaikindamas brangiausias paveikslus. Daugelis iš to skaičiaus nebus galima atkurti ar bent dalinai restauruoti. Profesorius Ragghianti sako:

„Italijoje mes neturime reikalingų pajėgų. Mums reikia kitų kraštų žmonių pagalbos — piniginių aukų, kad Florencija vėl užimtų savo vietą tarp geriausių meno centrų.“

Ragina rengti dailės darbų varžytines

Prof. Ragghianti kreipėsi į visus menininkus prašydamas, kad jie paaukotų po vieną paveikslą varžytinėms, kurių pajamos eitų Florencijos meno kūrinių gelbėjimo išdan. Po pirmo atsišaukimo, sako, buvę gauta atsiliepimų iš viso pasaulio kraštų, pasižadant padėti. Weller Barrett iš New Yorko tuoj paskyrė \$10,000 auką.

Uffizi galerijos pirmas ir antras aukštas mažiau nukentėjo nuo potvynio, negu kitos galerijos. Vanduo čia antrojo aukšto beveik nepasiekė, kur patys brangiausi paveikslai buvo. Tačiau Uffizi muziejaus restauravimo skyriuje buvo 7000 darbų, kurių tarpe ir Donatello, Filippo Lippi ir kt. 16-to šimtmečio paveikslai; dalis jų suspėta išnešti. Bet didelį foto archyvą greit susigriebė gelbėti American Art Research Center, kurio būstinė yra mirusio meno istoriko Bernard Berenson „I Tatti“ viloje. Direktorius yra prof. Myron Gilmore iš Harvardo un-to. Jam vadovaujant išgelbėjo 70% foto kolekciją.

Nuplovė paveikslų spalvas

Vienuolynuose ir bažnyčiose labai daug paveikslų ir rankraščių sugadinta nebeapataisomai, pvz. Santa Croce bažnyčioje garsusis Cimabue paveikslas „Nukryžiuotasis“ sugadintas nebeapataisomai. Paveikslas, kaip ir daugelis taisy laikais paveikslų, buvo tapytas ant medinės lentos, paprastai ant tempera (kiaušinio baltimo mišinys). Šis paveikslas nukrito nuo sie-

nos ir purve išgulėjo keletą valandų. Kai paveikslas buvo surastas, tai jo spalvos buvo nuplautos taip, kad nieko nebeliko. Giotto freskos toje pat bažnyčioje buvo labai apgadintos. 14-to šimtmečio iluminuoti kaligrafiniai rankraščiai, buvę katedros muziejuje, sunaikinti. Spalvos ir raidės nuplautos.

Rasta 300 meno kūrinių tiek sugadintų, kad tik dalinai bus galima atsteigti į pirmąsias vietas. Tas darbas gali užsitęsti 25 metus. Prof. Ragghianti sako, jog dar negalima pasakyti, koks piniginis nuostolis padarytas meno turtui. Kad būtų galima nors dalinai atitaisyti sugadintus kūrinius, tai kainuos mažiausia 3 mil. dolerių. Be to, didelis nuostolis padarytas retoms knygoms, kurios buvo Nacionalio Centralinio knygyno rūsyje.

Mylios knygų lentynų

Direktorius Emanuele Casamassa sako, kad knygyno rūsyje buvo 8 mylios lentynų, pripildytų brangiomis knygomis ir rankraščiais. Tikrai vienas trečdalis to turto buvo išgelbėta. Kitos neabejotinai žuvo, o dalinai apgadintos knygos pareikalas išlaidingo ir ilgo darbo, kad būtų galima nors kiek atitaisyti. Knygų ekspertai iš įvairių vienuolynų jau pradėjo darbą. Išimtas iš purvo knygas reikės lėtai džiovinti šaltame ore, vartojant mechaniskas džiovintimo mašinas. Nepakankamai turint mašinų, teks siųsti į Prato ir Perugia miestus, kur tokias mašinas turi. Vienuolis sako: Kai purvas sudžiūso, tada atsargiai reikės nuvalyti ir specialų ploną popierių įdėti tarp puslapių. Tikrai tada tikras restauravimo darbas galės prasidėti.

Kiti knygynai, kurie nukentėjo nuo potvynio. Vienas iš jų 40 kambarių, tai valstybiniai archyvai, vandens apsemti iki dviejų metrų aukštumo. 1300 metų dokumentai labai rimtai sugadinti.

Amerikos studentai padeda

Amerikos studentai iš įvairių universitetų, kurie studijuoja Italijoje, prisidėjo prie gelbėjimo darbų. Ypatingai Florencijoje, kur JAV turi savo universitetinius skyrius ir daug studentų, jie dirbo nepakenciamose sąlygose viską darydami, kad išgelbėti šimtmečiais rinktą ir saugojamą kultūrą. Italai bus dėkingi jiems, taip pat ir istorikams, mokslininkams, kurie pirmieji stojo į pagalbą. Irving Singer, filosofijos profesorius Massachusetts Institute of Tech-



TITIANAS

„Flora“ (Uffizi muziejus)

Dail. A. Tamošaičiui pagerbti Akademija Ottawoje

Tamošaitis per eilę metų yra surengęs Kanados sostinėje 4-s savo dailės parodas ir skaitęs eilę paskaitų.

Šiais metais A. Tamošaičiui sukako 60 metų amžiaus ir 40 metų kūrybos darbu. Ottawos Lietuvių Bendruomenė, vadovaujant inž. A. Paškevičiui, š. m. lapkr. 27 d. surengė jam pagerbti Akademiją ir jo grafikos darbų parodą. Dail. A. Ta-

nology, dabar gyvenęs Florencijoje pasakė, kad lapkričio 4 d. Italiją ištikusį neišvairduojama nelaimė. Jau nekalbant apie tai, kiek nuostolių padaryta kitiems turtui: pastatams, pramoninei, verslui ir privačiai nuosavybei. Florencija nuo senų laikų garsi visokiais artistais, kurie turi krautuvėles arba dirbtuvėles; jos buvo beveik visos sunaikintos. Prof. Singer sako: Arti 700 artizanų dirbtuvėlių sunaikinta. Jų daugiau nėra. Net savaitę po potvynio Florencijos gatvėse buvo keliolika inėjų tirsto purvo, kurį nuvalyti reikėjo kariuomenės mašinas panaudoti. Visi privatūs namai liko be vandens ir be šviesos.

Potvynis palietė vieną trečdalį krašto, daugiausia šiaurinę Italiją. Bijota pasikartojimo. Iš Florencijos negalėjo išeiti traukiniai. Viena Amerikos turistė slaugė Barnes pasakoja, kaip pergyveno savo gyvenime neregėtą vaizdą. Esą, gatvės pavirto upėmis ir aikštės plačiais ežerais. Kaip po 24 valandų smarkaus lietaus visas miestas atrodė ežero lyguma, tikrai Palazzo Brunaleschi ir kiek aukščiau stovį namų stogai bei bokštai tesimatė. Kai vanduo pradėjo atslūgti, tai vietomis gatvės įdubo, sukrypo šaligatviai ir takeliai. Gyventojus gelbėjo Raudonasis Kryžius, kariuomenė ir kas galėjo, nes tūkstančiai žmonių liko be pastogės.

mošaičio gyvenimą, veiklą ir meno kūrybą apibrėžti buvo pakviestas Dr. H. Nagys, kuris atidarė ir jo parodą. Dr. H. Nagys savo puikiai paruoštoje literatūrinėje kalboje iškėlė A. Tamošaičio veiklą pedagoginėje, liaudies dailėje ir dailės kūryboje, ypatingai pabrėžiant jo įnašą lietuvių dailės kūrybai.

Akademija praėjo iškilmingoje nuotaikoje, gausiai dalyvaujant montrealiečiams svečiams ir sostinės lietuviams. Itin gausu buvo vietinių sveikintojų žodžiu ir raštu iš Kanados ir Amerikos. Kai kurie sveikintojai telegramose ir raštu plačiai pabrėžė ir įvertino dail. A. Tamošaičio nueitą kūrybinį kelią lietuvių kultūroje. Iš Čikagos gražiu laišku sveikino dail. M. Šileikis su žmona. Iš Philadelphia prof. J. Puzinas su žmona, Dr. G. V. Maciūnai, iš Washingtono poetas Jonas Aistis, Dr. Mažeikos šeima, iš Detroito Alfonsas Nakas, iš Kanados Dr. Pr. Gaida, KLB Krašto Valdybos pirmininkas A. Rinkūnas, L. Adomavičiai, solistė Elžbieta Kardelienė, Šalkauskai, V. J. Viliūšiai ir daugelis kitų kultūrininkų.

Po Akademijos buvo susipažinta su grafikos paroda, bendros vaisės ir vakare rengėjams ir atvykusiems svečiams inž. A. Paškevičius su poniu savo namuose surengė iškilmingas vaises. Kor.

ŠIANDIEN ATIDAROMA VALDURO MOTUS PARODA

Šį vakarą 7 val. Čiurlionio Galerijoje (Čikagoje, Jaunimo Centre) atidaroma esto dailininko Valduro Motus darbų paroda. Parodos rengėjai kviečia atsilankyti į mums draugingos tautos dailininko parodą.

Lankymo laikas: savaitės dienomis 7—9 val. vak., savaitgaliais 11 val. ryto — 9 val. vak.

8 — NAUJIENOS, CHICAGO 8, ILL. — SATURDAY, DECEMBER 3, 1966